

Vorbereidende les *Cool in Sjoel!*

Voor de docent

Tijdens het bezoek aan de Folkingestraat Synagoge zullen de leerlingen kennis maken met verschillende facetten van het Jodendom. Het beleven van gebruiken, tradities en feesten staat hierbij centraal.

Deze les biedt een tijds kader en brengt de leerlingen in contact met verschillen en overeenkomsten tussen de wereldgodsdiensten het Jodendom, het Christendom en de Islam.

Opzet:

De les bestaat uit drie verschillende onderdelen.

Deel 1: Klassikale les

Allereerst een theoretisch, klassikaal deel waarbij uiteengezet wordt wat de drie wereldgodsdiensten met elkaar verbindt. Door middel van aangeleverde powerpoint, tekst en verwijzingen naar geschikte filmpjes kan de docent in 20 tot 30 minuten een uitleg geven.

Hierin komt aan bod:

- Wat is een monotheïstische godsdienst.
- De oorsprong van het Jodendom.
- Het ontstaan van het Christendom en de Islam.

Voor groep 5 en 6 is dit een pittig onderdeel, maar de docent kan naar eigen inzicht het verhaal aanpassen en geschikte filmpjes kiezen. De andere onderdelen zijn speelser van aard en helpen om deze stof inzichtelijker te maken.

Deel 2: Tijdlijn

Het tweede deel van de les is een verwerkingsopdracht waarbij leerlingen voor de godsdiensten verschillende belangrijke gebeurtenissen in chronologische volgorde langs de tijdlijn te leggen. Bijvoorbeeld: wanneer is de islam ontstaan en wanneer werd Jezus geboren. De leerlingen kunnen deze opdracht individueel of in groepjes maken. Sommige gebeurtenissen zullen ze niet direct weten, deze kunnen ze met hulp van de docent of het internet achterhalen.

Er zijn twee versies. Één waarbij elke godsdienst een eigen kleur heeft en één waarbij alle kaartjes dezelfde kleur hebben. De eerste is wat makkelijker en meer geschikt voor groep 5,6. Ook krijgen de leerlingen hierdoor een beter beeld van de ontwikkeling van de godsdiensten in tijd. De tweede versie is wat moeilijker, en daarom meer geschikt voor groep 7,8 en de brugklas.

De oplossing staat onderaan deze handleiding.

Deel 3: Memoryspel

In het derde deel van de les spelen de leerlingen het memoryspel. Ook hiervan zijn 2 versies. Één met begrippen en plaatjes en één met begrippen en omschrijvingen. Ook hiervoor geldt dat de eerste makkelijker is dan de tweede. In de laatste zullen ook begrippen zitten die de leerlingen nog niet kennen.

De juiste combinaties van begrippen en omschrijvingen staan onderaan deze handleiding.

Vorbereidende les deel 1

Bij pp 1: *In hoeveel goden geloof jij?*

In de prehistorie en de oudheid geloofden de mensen in vele verschillende goden. De Egyptenaren hadden goden als Osiris, Seth, Hator en Isis. De Grieken Zeus, Poseidon, Aolis en Hera en de Germanen hadden Wodan, Thor en Freya.

Deze goden waren vooral natuurgoden. Ze zorgden voor een goede oogst, regen wanneer het nodig was of een gunstige wind en een rustige zee voor de vissers. Een belangrijke kenmerk van deze natuurgoden was dat ze uiteraard onsterfelijk waren maar dat ze er wel menselijk uitzagen en menselijke gevoelens hadden. Ruzie maken met de goden was dan ook niet verstandig.

Als de goden boos op je waren dan konden ze je straffen door een blikseminslag, storm of weken lang regen zodat de oogst mislukte. Het was dus belangrijk om de goden tevreden te houden, dat deed men door het brengen van offers.

- Wanneer een volk meerdere goden aanbidt dan noemen we dit polytheïsme (poly=meerdere)
- Wanneer een volk één god aanbidt dan noemen we de monotheïsme (mono=één)

Bij pp 2: *Een godsdienst waarbij de mensen maar in 1 god geloven Welke ken jij?*

Antwoorden:

- Jodendom
- Christendom
- Islam
- Enkele vormen van Hindoeïsme ook
- In 2005 werd op internet het geloof van het vliendenspaghettimonsterisme opgericht. Ook dit geloof is monotheïstisch te noemen en heeft volgers
http://nl.wikipedia.org/wiki/Vliegend_Spaghettimonster

Bij pp 3: *Monotheïstisch godsdiensten*

Het jodendom ontstond rond 3000 voor Christus met als belangrijkste persoon Abraham

Rond 3000 v. Chr ontstond er bij een van de volkeren in het Midden Oosten het geloof in één god.

Dit was het joodse volk of het volk van Abraham. Deze ene god had geen naam en had ook geen menselijke gedaante of menselijk humeur. Volgens het joodse geloof had (en heeft) deze god de wereld en de mensen en dieren er op gemaakt.

De joden schreven de verhalen uit het oude testament op (het 1e deel van de bijbel). De regels van het geloof staan beschreven in de Torah.

Belangrijk bij het joodse geloof is dat men wacht op de messias (de persoon die de mensen komt verlossen).

Het christendom ontstond rond 33 na Christus met als belangrijkste persoon Jezus

Rond het jaar 0 (niet voor niets onze jaartelling) werd de joodse jongen Jezus geboren. Een deel van de (joodse) bevolking dacht dat Jezus de messias was en werd zijn volgelingen. Dit zijn de christenen (Jezus Christus=Jezus de verlosser)

De Christenen geloofden in een heel mooi leven na de dood. En tussen het jaar 100 en 600 na Christus wordt dit geloof steeds populairder bij de mensen die nog geloven in de vele verschillende goden. Zij stappen over naar het christendom. Het geloven in 1 god.

Het verhaal over Jezus is in het 2e deel van de bijbel geschreven. Het nieuwe testament.

De islam ontstond rond 630 na Christus met als belangrijkste persoon Mohammed

Mohammed verzamelde de verhalen van de joden en de christenen en had ook nog eigen ideeën over de invulling van het geloof. Al deze verhalen en ideeën verzamelde hij in de Koran.

Informatiefilmpje:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060906_wereldgodsdiensten01

pp 4: overeenkomsten

Tussen de drie wereldgodsdiensten zijn veel verschillen maar ook veel overeenkomsten. De drie geloven hebben allemaal:

- Één god waar ze in geloven
- Een leven na de dood. En het is dan ook belangrijk dat je tijdens je leven je best doet om zo goed mogelijk te leven.
- Regels/afspraken waar je je als gelovige aan moet houden. Deze afspraken verschillen wel bij ieder geloof maar er zijn ook veel regels die met elkaar overeenkomen. Niet liegen/stelen/doden/...
- Een boek als basis voor het geloof. De Torah bij de joden, de Bijbel bij de christenen en de Koran bij de islamieten
- Een godshuis als plek waar de gelovigen elkaar ontmoeten: de synagoge, de kerk, de moskee
- Daarnaast is voor alle drie de godsdiensten **Jeruzalem** een heilige stad

Informatiefilmpje:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20110701_jeruzalem01

Weet je nog meer overeenkomsten tussen de drie godsdiensten??

Antwoord:

- Alle drie geloven hebben iemand die de dienst voorgeeft/iemand die het geloof uitlegt
Rabijn -Priester/predikant- imam
- Ze hebben alle drie een symbool waar je ze aan kunt herkennen. De davidster, het kruis en de halve maan
-

pp 5: verschillen

Natuurlijk zijn er ook veel verschillen tussen de drie godsdiensten.

Deze verschillen zie je vooral terug in:

- De feesten die er gevierd worden. Immers de joden hebben andere personen en verhalen die belangrijk zijn voor hun geloof dan de christenen of islamieten. Dus er worden ook andere feesten gevierd.
 - Joden vieren het feest van de bevrijding van het joodse volk uit Egypte (Pesach) dit doen de christenen en islamieten niet.
 - Christenen vieren het feest van de geboorte van Jezus (kerst) dit doen de joden en islamieten niet.
 - Islamieten vieren Moeharram (islamitisch Nieuwjaar) ze herdenken dat de profeet Mohammed en zijn volgelingen in het jaar 622 de stad Mekka verlieten en naar Medina verhuisden. Joden en christenen vieren dit feest niet.
- De regels die er zijn voor het goed uitoefenen van de godsdienst
Deze regels kunnen gaan over eten en drinken, kleden, bidden,

Weet je nog meer verschillen tussen de drie godsdiensten??

Antwoord:

Pp 6: Wat weet jij over de overeenkomsten en verschillen tussen het jodendom, christendom en de islam Test jezelf

PP 7 en 8 zijn opdrachten

- De leerlingen kunnen de kaart-opdrachten met de tijdbalk en de afbeeldingen/omschrijvingen maken om de eigen kennis te testen of te verdiepen en verbreden.
- De leerlingen kunnen de combinatieopdracht maken en hun eigen kennis testen, verbreden en verdiepen.

Antwoorden

Tijdslijn goede volgorde

1. ca 3000 v.chr

Abraham vertelt zijn volk dat er niet vele goden zijn. Maar dat er 1 god is.
Niet iedereen gelooft dit

2. ca 0

In de tijd dat de Romeinen de baas zijn in het Midden Oosten wordt Jezus geboren in het dorpje Nazareth. Zijn ouders zijn joods.

3. ca 33 n. Chr

Jezus wordt opgepakt als opstandeling en krijgt een typisch Romeinse straf. Hij wordt opgehangen aan een kruis.

4. ca 70 n Chr

De joodse tempel in Jeruzalem wordt vernietigd door de Romeinen. Alleen één muur blijft nog overeind staan. Later wordt dit *de Klaagmuur*

5. 380 n Chr

De Romeinse keizer Theodosius roept het christendom uit tot staatsgodsdienst. De oude Romeinse goden moeten verdwijnen.

6. 622 n. Chr

Mohammed vestigt zich in met een grote groep volgelingen in de stad Medina. De gelovigen geven zich over aan god en noemen zich de Islamieten.

7. 661 n. Chr

De Islamieten krijgen onenigheid met elkaar over wie de nieuwe Kalief (opvolger van Mohammed) moet zijn. Er ontstaan 2 groepen. De

8. 732 n Chr

De Islam verspreidt zich snel in het Midden Oosten en Noord Afrika. Na een veldslag in Frankrijk (Poitiers) tussen christenen en islamieten stopt ...

9. 1095

De christelijke Paus roept zijn volgelingen op om de stad Jeruzalem te bevrijden van de Islamieten. De kruistochten beginnen.

10. ca 1500

De Spaanse koning Ferdinand en zijn vrouw Isabella willen dat alleen christenen in hun rijk wonen. Joden en Islamieten worden verjaagd.

11. ca 1550

De Christenen krijgen onenigheid met elkaar over de uitoefening van het geloof. Ze verdelen zich in 2 groepen. De katholieken en protestanten

12. 1933-1945

De politicus Adolf Hitler geeft de Joden de schuld van de problemen in Duitsland. Nadat hij aan de macht komt begint hij zijn vervolgingen.

Rabbin	Religieus hoofd van de Synagoge
Kippa	Hoofdbedekking voor joodse mannen
Pesach	De bevrijding van het joodse volk uit de Egyptische slavernij wordt herdacht
Mikwe	Joods traditioneel bad dat bedoelt is voor religieuze reiniging van de gelovige
Davidster	Bekend joods symbool
Zaterdag	Joodse gebedsdag
Abraham	Grondlegger van het Jodendom
Synagoge	Plaats waar joden samenkomen om hun geloof te belijden
Thora	Het belangrijkste boek van het jodendom

Goede combinatie van begrippen en omschrijvingen

Bijbel	Het belangrijkste boek van het christendom
Doop	Door de besprenkeling van water wordt men toegelaten tot het christendom
Jezus	Grondlegger van het Christendom
Pasen	Feest ter gelegenheid van het opstaan uit de dood van Jezus
Zondag	Christelijke gebedsdag
Mijter	Hoofdbedekking voor bisschoppen
Kruis	Bekend christelijk symbool
Kerk	Plaats waar christenen samenkomen om hun geloof te belijden
Paus	Religieus hoofd van de katholieke kerk

Woezoe	Kleine rituele reiniging van moslims voor het gebed
Hijab	Hoofdbedekking voor islamitische vrouwen
Halve maan en ster	Bekend islamitisch symbool
Iman	Religieus hoofd van de Moskee
Vrijdag	Islamitische gebedsdag
Koran	Het belangrijkste boek van de Islam
Mohammed	Grondlegger van de Islam
Moskee	Plaats waar islamieten samenkomen om hun geloof te belijden
Offerfeest	Feest voor de profeet Ibrahim die zijn zoon niet hoefde te offeren aan god maar een geit